

ЯКОЮ ЛЮДИНОЮ БУВ РОМАН ШУХЕВИЧ?

Ірина Савицька-Козак, псевдо "Бистра"

Народилася 1925 р. у Львові. В рр. 1943-45 була організатором і заступницею провідниці Українського Червоного Хреста (УЧХ) у підпіллі. У зв'язку із своєю роботою, багато їздила по 5-ох областях України де організувала УЧХ і часто зустрічалася із Романом Шухевичом. В 1945 була назначена як спецкур'єр від Романа Шухевича до Мюнхену. Її завдання було повідомити Захід, що боротьба проти окупанта в Україні продовжується. Подруга Козак живе в Мюнхені.

Я познайомилася з Романом Шухевичом в 1943 році. Я була членом УПА і заступником Катрусі Зарицької (голови УЧХ). Я їздила і організувала підпільний УЧХ та часто зустрічалася з командиром.

Роман Шухевич був не тільки головний командир УПА — від 1944 р. він також був головою секретаріату УГВР (головою підпільного уряду) і секретарем у військових справах. Він мав ті всі найвищі пости, але ви ніколи не побачили в Романа Шухевича зарозумілості, не побачили щоби він показував, що він є провідник — він був надзвичайно скромний, мав велике зрозуміння до людей, ніколи не давав наказів яких він сам би не міг виконати.

До своїх підлеглих він ставився дуже по-людяно — він все мав для всіх час. Якщо хтось мав якісь проблеми, він вмів слухати. Багато людей не вміють цього робити — почують два-три речення, а тоді повчають. Він вмів слухати, але не повчав — вислухував і тоді радив. Хіба в бойових умовах, коли потрібно було давати певні накази.

В проводі вийшла проблема — як ставитися до людей, яких совети зловили і ми знали, що вони підписали згоду на співпрацю. Роман Шухевич казав — "Совети свідомо арештують і випускають людей, з надією, що ми будемо їх ліквідувати. І буде так, що одних будуть ліквідувати большевики, других

будемо ліквідувати ми. То для кого ми будемо будувати Україну? Агент, який сказав, що він підписав згоду співпрацювати, вже не є для нас небезпекою — нехай, як хочуть, большевики його карають."

Коли зловили такого, хто підписав на співпрацю, мусів відбутися суд. Був назначений суддя, оборонець, прокурор і звичайно для судді були помічники. Але йде мені про принцип — Шухевич настоював на це, що суд має бути. Я сама брала участь в такому суді.

Роман Шухевич був дуже принциповий, але він не робив з кожної дурниці принцип, казав — "Я маю принципи, але не багато, але ті які маю, то я їх тримаюся." Не любив таких людей, що з кожної дурниці роблять принцип, що так себе оточують принципами, що не можуть рушитися, не можуть працювати. Шухевич такий не був.

Шухевич був дуже релігійний — з глибокої віри випливала його любов і його тепле відношення до людей. Він дуже любив дітей, мав прекрасне почуття гумору — вмів гарно бавити товариство своїми оповіданнями з діточих і молодечих літ. Він був так як би батько для кожного — кожний мав до нього довір'я. Як хтось хотів мати доступ до нього то скорше чи пізніше, якщо Шухевич про це довідався, він цей доступ дістав.

(Слова подруги Ірини Козак записано в Торонті, 27 жовтня 2002 р.)

Українська Повстанська Армія (УПА) — збройна політична формація, що діяла на Україні від 1942 до 1954 р. УПА постала на Поліссі й Волині і на переломі 1943-44 років УПА охоплювала понад 40,000 осіб. Територіально, УПА ділилася на чотири групи і вела політичні та збройні акції як проти німців так і проти советів. В порівнянні з іншими підпільними рухами того часу в Європі, УПА була унікальною. Вона не мала жодної підтримки будь-якого уряду зі зовні. Силою УПА було те, що до неї йшли люди різних політичних переконань і що вона мала підтримку населення. Советський терор і смерть Романа Шухевича в 1950 р. призвели до її послаблення і ліквідації.